

دیانت حقیقت است و حقیقت تعدد نمی پذیرد

یکی از اساسی ترین تعالیم بهائی وحدت اساس ادیان است. این تعلیم را شاید بتوان شاه بیت قصیده جمال اقدس ابهی دانست اقوال حضرت عبدالبهاء در تبیین این تعلیم بیش از حدی است که نقل آنها امکانپذیر باشد. از جمله می فرمایند:

"اساس ادیان الهی یک اساس است. یک حقیقت است. یک روح است. یک نور است. تعدد ندارد." (۱) و همچنین می فرماید: "اساس ادیان الهی یکی است، حقیقت است و حقیقت تعدد و تجزی قبول ننماید." (۲) و همچنین می فرماید: "اساس ادیان الهی یکی است و مقصد ام و مذاهب عالم مقصد واحد." (۳) و اقوال مبارکه از این قبیل فراوان است و نقل آنها امکان پذیر نیست.

علی الاصول طرز تلقی مفهوم دیانت در امر بهایی مستلزم وحدت ادیان است: یعنی بهائیان برآنند که سلسله جمیع ادیان از ابتدای تاریخ بشر تاکنون و از هم اکنون تا فرجام جهان (۴) در طی

سراسر زمان شخصیت روحانی واحدی است که ثبات ذات آن پیوسته محفوظ است و همان گونه که فردی از نوع انسان از بدو ولادت تا زمان ممات با همه تطوری که در طی دوره حیات می‌پذیرد و شخص واحدی می‌ماند و این شخص همراه همان است که بود و پیوسته همان خواهد بود که هست. ادیان الهیه نیز از آغاز تا پایان بی‌پایان بر حسب ذات بیش از یک دین نمی‌توانند بود اگر چه بر حسب زمان و به اقتضای وقوع در مراحل مختلف رشد معنوی نوع انسان تغییر پذیرد. مقصود این است که حقیقت دین چون ناشی از ذات مطلق الهی است از ابتدا در حد خود کامل است و تنها از آن لحاظ که به نوع انسان در عالم خلق تعلق می‌جوید به تناسب تکامل حیات انسانی در مراحل رشد روحانی در معرض اقسام تحول قرار می‌گیرد و از همین جا فروع و حواشی و احکام و حدود ادیان تبدل می‌پذیرد و در ورای این احوال متغیر شخصیت ثابت و واحد دیانت همچنان محفوظ می‌ماند، بدین ترتیب حقیقت دین را جوهر واحدی می‌دانیم که اعراض آن مثل سایر امور بر حسب زمان دیگر گون می‌شود و البته این دیگرگونی عرضی نباید مانع توجه ما به وحدت ذاتی ادیان باشد.

حضرت عبدالبهاء قریب هفتاد سال قبل از این تاریخ در این باره می‌فرمایند: "ملاحظه کنید که انسان از بداشت حیات تا نهایت در جمیع اطوار یک شخص است همین طور دین الله در جمیع ادوار یک دین است." (۵) و همچنان می‌فرمایند: "این اختلافی که ملاحظه

می کنید در ادیان الهی مثل اختلاف انسان است از بداشت حیات تا نهایت حیات... انسان... هر قدر... به حسب ظاهر اختلاف دارد ولی باز انسان واحد است. همینطور دین الهی هر چند ظواهر آن در ایام انبیاء مختلف است لکن حقیقت واحد است." (۶)

به اعتقاد ما اهل بھاء این حقیقت یعنی وحدت اساس ادیان را پیروان همه ادیان قبول داشته و یا لااقل پیشوایان ادیان همواره به تاکید درباره آن پرداخته اند. در این مقام از سایر ملل صرف نظر می کنیم و تنها به ذکر شواهدی از قرآن مجید می پردازم.
در این کتاب کریم در چندین مقام می بینیم که ادیان سایر انبیاء را قبل از ظهور دین مبین محمدی به نام اسلام نامیده اند. از جمله سلیمان را به اسلام ستوده اند، قوله تعالی: "قالت رب انى ظلمت نفسى و اسلمت مع سلیمان اللہ رب العالمین." (۷)

از جمله دین ابراهیم را اسلام دانسته و تبعیت از آن را به نام دین حنیف واجب شمرده اند، قوله تعالی: "فَاتَّبِعُوا مَلَهُ ابْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَ مَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ." (۸) و "مَنْ أَحْسَنَ دِيْنًا مِنْ اسْلَامَ وَجْهَهُ اللَّهُ وَ هُوَ مُحْسِنٌ وَ اتَّبَعَ مَلَهُ ابْرَاهِيمَ حَنِيفًا." (۹) و "مَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ حَرْجٍ مَلَهُ ابْرَاهِيمُ إِلَّا مِنْ سَفَهٍ نَفْسَهُ وَ لَقَدْ اصْطَفَيْنَا فِي الدُّنْيَا وَ انَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمَنِ الصَّالِحِينَ اذْ قَالَ لَهُ رَبُّهُ اسْلَمَ قَالَ اسْلَمْتُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ." (۱۰) و "يَعْقُوبَ رَا بَا فَرِزَنْدَانَ اوْ جَلَگَى مُسْلِمَانَ نَامِيدَهُ اَنَّدَ." قوله تعالی: "وَ وَصَّى بَهَا ابْرَاهِيمَ بْنَيْهِ وَ يَعْقُوبَ يَا بْنَيَ اَنَّ اللَّهَ اَصْطَفَى لَكُمْ

الدين فلا تموتون الا و انتم مسلمون. "(۱۲)" و "اذ حضر يعقوب الموت
اذ قال لبنيه ما تبعدون من بعدي قالوا نعبد الهاك و الله آبائكم ابراهيم و
اسعيل و اسحق اما واحدا و نحن له مسلمون. "(۱۳)"

و عيسى و حواريون او را جزو مسلمين آوردند، قوله تعالى:
"فَلَمَّا أَحْسَنَ عِيسَى مِنْهُمُ الْكُفْرَ قَالَ مِنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ
نَحْنُ أَنْصَارُ اللَّهِ أَمْنَا بِاللَّهِ وَأَشْهَدُ بَانَا مُسْلِمُونَ." (۱۴)

این آیات به صراحت حکایت از آن دارد که ادیان و مذاهب
ابراهیم و اسحق و یعقوب و سلیمان و عیسی که صدھا و هزارها سال
قبل از ظیور دین محمد مصطفی (ص) پدید آمدند و از حیث اسامی
انبیاء و عناؤین کتب و جزئیات احکام متفاوت بودند، معذلک
جملگی را می توان به اسم واحد اسلام موسوم داشت و این خود دلیل
بر آن است که همه ادیان با وجود اختلاف شرایع و حدود و اعراض،
مراحل متعدد از حقیقت واحدند و با توجه به همین وحدت معنی به
حکم قرآن می توان عنوان عام همه آنها را اسلام دانست. اهل بهاء
این امر را در این زمان یعنی در زمان تالی ظهور رسول اکرم نیز
صادق می دانند.

اینان انکار نمی کنند که بر طبق یکی از حقایق تعالیم قرآن مجید
اسلام دینی است که هر گاه غیر از آن دین دیگری اختیار شود،
مقبول خدا نمی تواند بود، قوله تعالى: "ان الدين عند الله الاسلام." (۱۵)
و "و من يبتغ غير الاسلام دينا فلن يقبل منه و هو في الآخرة
من الخاسرين." (۱۶)

اینان اقرار می نمایند که محمد مصطفی (ص) خاتم انبیاء بود و نبوت و رسالت به ذات وی انجام گرفت، چنان که در ازل به ذات وی آغاز شد و پیوسته در طی زمان به ذات وی امتداد خواهد پذیرفت. اینان با شیخ فرید الدین عطار (۱۷) همزنند که خطاب به رسول اکرم گفت:

هر که بود از انبیاء و از رسل جمله با دین تو آیند از سبل هم پس و هم پیش از عالم تowell سابق و آخر به عالم هم تowell چون نیامد بیش پیش از تو یکی از پس تو نیز ناید بی شکی بیان مبارک جمال اقدس ابھی را که یکصد و بیست سال قبل از زمان ما در کتاب مستطاب ایقان آورده اند باید خواند تا توجه یافت که بر حسب اعتقاد اهل بھاء چنانکه قبل از ظهور حضرت محمد مصطفی (ص) هر دینی او بود و هر رسولی عین ذات او را داشت، پس از ظهور آن حضرت نیز چون حقیقت دین وحدت دارد، هر دینی در اساس خود همان دین است ولو اختلاف در ظواهر و حدود و شرایط به اقتضای زمان لازم افتند. (۱۸)

هر رسول مبعوث شود، روح قدسی او جز نفس مبارک خاتم انبیاء نیست ولو در اسم و رسم و قوم و قبیله تفاوت جوید. به همین جهت بهائیان بر آنند که با ظهور امر بهائی دین میین اسلام از لحاظ ذات خود کماکان معتبر می ماند و هرگز از مخالفت با آن سخن به میان نمی آید. بهائیان چون اسم حضرت بهاءالله را به زبان می آورند در حقیقت از حضرت محمد بن عبدالله و از سایر مظاہر الہیه نام

می برند، چون در سراسر اروپا و افريقا و آسيا و اقيانوسие و امريكا به نام امر بهائي تبلیغ می کنند در حقیقت مردم را به اصول دین اسلام که مطابق با حقایق جمیع اديان است، فرا می خوانند زیرا جوهر این دو دین و سایر اديان را یکی بیشتر نمی دانند، قوله تعالى: "آمنا بالله و ما انزل علينا و ما انزل على ابراهيم و اسماعيل و اسحق و يعقوب والاسبط و ما اوتى موسى و عيسى و النبيون من ربهم لا نفرق بين احد منهم و نحن له مسلمون." (۱۹)

بهائیان ایران از تهمت مخالفت با اسلام که برخی از مردم بر آنان می بندند از صمیم دل شکایت دارند و تصور این معنی را برای هیچکس به شرط مراعات انصاف میسر نمی شمارند. هرگاه لازم آمده است که در بعضی از فروع احکام و در آنچه مربوط به ظواهر شرعی و عرفی یا اعراض مکانی و زمانی است، تغییراتی پیش آید و این تغییرات ناگزیر می باشد حاصل شود زیرا اقتضای زمان و اقتضای امر واقع در زمان این است که همراه با تحرك و تغیر باشد، هرگز بدان معنی نیست که در بین امر بهائي و دین اسلام یا در بین امر بهائي و سایر اديان تصور مخالفت توان نمود. حضرت عبدالبهاء می فرمایند: "شريعت الله بر دو قسم منقسم: يك قسم اصل اساس است... اين تغيير و تبديل نمی کند... ابدا نسخ نمی شود بلکه تا ابد الاباد مرعی و برقرار است... قسم ثانی از شريعت الله که تعلق به عالم جسماني دارد... در هر دوری از ادوار انبیاء تبدیل و تغییر یابد... به اقتضای زمان لابد از تغییر و تبدیل است." (۲۰) و همچنین

می فرماید: " هر دینی به دو قسم منقسم است: قسمی اصل است... و آن یکی است، ابداً تغییر ندارد... قسمی دیگر فرع است... این در هر زمانی به اقتضای آن زمان تغییر یابد. " (۲۱)

مقصود از این تفصیل نسبی که داده شد این است که شیوه سوء تعبیر مانع آشنایی دوستان غیر بهائی با عقاید اهل بہاء نباشد و به یقین مبین بدانند که هرگاه روزی شخص بهائی به خاطر خویشتن خطور دهد که امر بهائی مخالف حقایق یکی از ادیان الهی است، در همان حین دیگر نمی تواند خود را بهائی بینگار و اگر خود چنین نکند امر بهائی او را بر کنار می دارد.

این تقریر بطور کلی و با توجه به حقایق جمیع ادیان و وحدت مبادی آنها با یکدیگر بعمل آمد. ولیکن در آنچه بالاختصاص به دین اسلام ارتباط دارد، شواهد فراوان از آثار حضرت بہاءالله و حضرت عبدالبهاء و حضرت ولی امرالله می توان آورد تا با استناد به نصوص کلمات شارع امر بهائی و مبین آیات او طرز تلقی اهل بہاء از آن دین مبین معلوم گردد. در آثاری که از قلم جمال قدم نازل شده است و اهل بہاء با تلاوت آنها دعا به درگاه خدا می کنند بارها می بینیم که به نام محمد مصطفی و به یاد آن سرور انبیاء همدم و دمساز می شوند. حتی به تعلیم حضرت بہاءالله از خدا می خواهند که آنان را از شفاعت رسول اکرم بی نصیب نگرداند. از جمله در یکی از این ادعیه چنین می آید:

"الصلوة والسلام على مطلع الاسماء الحسنة والصفات العليا
الذى في كل حرف من اسمه كنزة الاسماء و به زين الوجود من الغيب
والشهد و سمي بمحمد في ملکوت الاسماء و باحمد في جبروت البقاء." (٢٢)

و از جمله چنین می آید: "أشهد يا الهي بما شهد به انبياوك و
اصفياوك و بما انزلته في كتبك و صحفك. اسالك باسرار كتابك و
بالذى به فتحت ابواب العلوم على خلقك و رفعت رايته التوحيد بين
عبادك بان ترزقنى شفاعه سيد الرسل و هادى السبيل و توفقنى على ما
تحب و ترضى" (٢٣)

و از جمله چنین می آید: "اسالك يا فالق الاصباح و مسخر
الارياح بانيائك و رسليك و اصفيائيك و اولياتك بالنور الذي اشرق من
افق الحجاز و تنورت به يثرب و البطحاء و ما في ناسوت الانشاء بان
توبيد عبادك على ذكرك و ثنائك و العمل بما انزلته في كتابك." (٢٤)

از اين سخنان فراوان می توان آورد تا هر يك شاهدي بر اين
باشد که بهائيان از بيمبر نام آور اسلام چگونه نام می برنند و او را
در کدام مقام می دانند. از جمله شروط لازمه اعتقاد هر کسی به امر
بهائي اين است که اسلام را پيذيرند. اين دين مبين را دين خدا و
رسول اكرم را سرور اصفيا بشمارد. حضرت ولی امر الله در كتابی
خطاب به بهائيان ممالك متعدده امريكا که ترجمه آن به زبان فارسي به
نام ظهور عدل الهي انتشار یافته است، به صريح بيان می فرمایند که
بهائيان آن سامان باید درس قرآن بخوانند، باید اسلام را چنانکه باید

بشناسند و سوء تعبير نسبت به اين دين مبين را که در ميان غربيان فراوان است، مرتفع سازند. (۲۵) از آن زمان در اکثر مدارس بهائيان در امريكا و اروپا تدریس قرآن بحث درباره عقاید اسلامی و توجیه این عقاید جزو رؤوس دروس گردید.

در آثار حضرت عبدالبهاء در مفاوضات و مکاتيب و خطابات به کرات و مرات می بینيم که چگونه سعى در اثبات اسلام در مقابل اشخاص غير مسلم فرموده اند. چگونه با سعى بلیغ کوشیده اند تا حقانیت حضرت محمد را به صریح بیان معلوم دارند. چگونه اصرار ورزیده اند تا نشان دهند که قرآن مجید مشحون از حقایق اخلاقی و علمی است. چگونه بر آن رفته اند تا هر گونه تهمتی را که به حکم اغراض در مغرب زمین بر دیانت اسلام و شارع مقدس آن وارد آورده اند، مرتفع سازند (۲۶) چگونه در کنائس یهود و معابد نصاری در اروپا و آمریکا برخی از خطابات خود را منحصر به تقریر حقایق اسلام و اثبات نبوت خیر الانام داشته اند. (۲۷)

نظری به لوحی که از قلم حضرت بهاءالله در زیارت سیدالشهداء روح الوجود له الفدا نازل شده است، می توان انداخت تا معلوم گردد که پایه سخن را در حق آن امام همام تا کجا فرا برده اند. از جمله فرموده اند که وجود مسعود او را همتائی در جهان نمی توانست بود. "لولاه لم يكن مثله في الملك" از جمله ارواح ملاء اعلى را فدای مصیبت آن "فرزند سدره منتهی" و "سر مستور کلمه علیا" خواسته اند: "ارواح الملاء الاعلى لمصيتك الفداء يا ابن سدره المنهی

و السر المستسر في الكلمة العليا. ” از جمله شهادت آن فخر اولیاء را در حکم ”توقف قلم تقدیر“ و ”زلزل ارکان عالم“ شمرده اند. ”لصیتک توقف قلم التقدیر و تزعزع ارکان العالم و کاد ان یرجع الوجود الى العدم“. از جمله وجود او را ثمره بعثت انبیاء دانسته اند: ”لولاك ما تحبلی الرحمن لابن عمران في طور الایقان.“ (۲۸) و البته این مطالب که اندکی از بسیار است در اثبات این حقیقت کفایت دارد که هیچکس به نام متدين به امر بهایی نمی تواند، خویشتن را مخالف دین مبين اسلام بخواند. اسلامی که حقیقت آن حقیقت جمیع ادیان است و این حقیقت از ازل تا ابد ثابت و واحد و باقی بوده و هست و خواهد بود. ” لا تبدل لكلمات الله ذلك هو الفوز العظيم.“ (۲۹)

عقیده ما درباره اسلام و قرآن مجید

یکی از یاران از قول دوست غیر بهایی خویش نوشته است که بهائیان استغفار الله به دیانت مقدس اسلام و قرآن مجید و مظہریت حضرت رسول اکرم ص اعتقاد ندارند و حتی نعوذ بالله دشمن دین حنفی اسلام و مسلمین نیز می باشند.

اگر چه بطلان چنین قولی بر احبابی عزیز الهی واضح و مبرهن است ولکن ما در این مجموعه با استناد به بیانات مبارکه ثابت خواهیم نمود که بهائیان عموم انبیای سلف را من جانب الله و کتب مقدسه تمام آنها را وحی الهی و دارای نیروی هدایت ربانی می دانند و حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم را پیغمبر بر حق و خاتم النبیین و سید المرسلین و سند المقربین می دانند و قرآن مجید را وحی آسمانی و فاروق بین حق و باطل دانسته و با قام وجود و از صمیم قلب محمد و قرآن را می پرستند و بعلاوه به امامت ائمه اطهار مقر و معترف بوده و شیعه اثنی عشریه را فرقه بر حق می شمارند.

لازمه اعتقاد به مظہریت حضرت باب و حضرت بهاءالله اقرار و اعتراف به حقانیت دیانت مقدس اسلام می باشد. در حقیقت به عقیده اهل بهاء حضرت بهاءالله جل اسمه الابهی موعود جمیع کتب آسمانی از جمله قرآن کریم است و بهائیان جز مسلمانان واقعی و معتقدین حقیقی به اسلام و معتبرین به موعود آن دیانت مقدس چیز دیگری نمی توانند باشند.

حضرت بهاءالله می فرمایند:

"حضرت خاتم الانبیاء روح ما سواه فداء از مشرق امر الہی ظاهر و با عنایت کبری و فضل بی منتهی ناس را به کلمه مبارکه توحید دعوت نمودند." (۱)

در جای دیگر می فرمایند:

"و الصلوه و السلام على مطلع الاسماء الحسنی و الصفات العليا الذي في كل حرف من اسمه كنزت الاسماء و به زين الوجود من الغیب و الشهود و سمي بمحمد في ملکوت الاسماء و باحمد في جبروت البقاء و على الله و صحبه من هذا اليوم الى يوم فيه ينطق لسان العظمه الملك الله الواحد القهار." (۲)

در مورد قرآن مجید نیز می فرمایند:

"شکی نبوده که قرآن من عند الله نازل شده و شکی هم نیست که کلمات الہی مقدس بوده از آنچه توهم نموده اند." (۳)

"هر کس تصدیق فرقان ننمود فی الحقيقة مصدق کتب قبل از فرقان هم نبوده." (۴)

احبای عزیز الهی به خوبی می دانند که شدت علاقه و احترام بهائیان به دیانت مقدس اسلام به حدی است که حضرت ولی عزیز امرالله در سالهای گذشته به احبای آمریکا که عموماً مسیحی و یا کلیمی نژادند، رسمآ دستور فرمودند که قرآن مجید را در مدارس تابستانه خود جزو برنامه قرار داده و تحصیل نمایند و این روش پسندیده هنوز نیز ادامه دارد.

در حقیقت بهائیان بزرگترین مبلغین دیانت مقدس اسلام در سراسر جهان می باشند و هم اکنون که این دیانت مقدس در بیش از هشتاد هزار مرکز امری در دنیا فعال می باشد، همه نفوس مردمی که به این دیانت ایمان آورده اند، اسلام و قرآن مجید را قبول نموده و به شارعیت و مظہریت حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله معتقد و معتبرند. تعداد ممالکی که در آنها امر بهائی منتشر گردیده ۳۲۵ کشور و تعداد قبائل و اقلیتها که مردم آن تا به حال به این امر اعظم گرویده اند، متجاوز از ۱۶۴۰ می باشد و تمام اینها در نتیجه تعالیم بهائی که به حقانیت اسلام معتبر و مومن گشته اند. در تمامی مدارس و معاهد علمی بهائی در ضمن متون نصوص و الواح مبارکه و یا مستقلاً قرآن مجید تدریس و تحصیل می شود. آثار و کتب بهائی تا به حال حدوداً به ۸۰۰ زیان ترجمه شده و در همه آنها حقانیت قرآن و اسلام با دلائل مقنعه اثبات گردیده است. خلاصه در هر کجای عالم، هر فردی از هر نژاد و قوم و قبیله با هر پیشینه مذهبی و اعتقادی که بهائی می شود، خود به خود به حقانیت پیامبر گرامی

اسلام نیز اعتراف می کند و بدیهی است که با پیشرفت روز افزون امرالله در سراسر عالم تمام این ارقام مستمرا افزایش می یابد.

احبای عزیز به خوبی می دانند که حضرت بهاءالله در ایقان شریف حضرت رسول اکرم را شمس نبوت و حضرت امیرالمؤمنین علی علیه السلام را ماه ولایت توصیف فرموده اند و حضرت عبدالبهاء در مورد ائمه اطهار علیهم السلام می فرمایند: "ائمه اطهار مطالع امام بودند و مظاہر فیض حضرت رحمن." و حضرت امیرالمؤمنین علی علیه السلام را به "سلطان عرصه علم و حکمت و پادشاه کشیور و لایت حضرت علی بن ابیطالب علیه التحیه و الشاء" و همچنین "بدر منیر افلاک علم و معرفت و نقطه مرکز دائرة ولایت اسدالله الغالب علی بن ابیطالب علیه التحیه و الشاء" و همچنین "پادشاه عرصه ولایت و عنقاء مشرق علم و حکمت حضرت علی بن ابیطالب کرم الله وجهه" و همچنین "بلبل بستان مجید و عنديليب گلستان تحرید اسدالله الغالب علی بن ابیطالب کرم الله وجهه" ستونه اند.

و در مورد حضرت سید الشهداء حسین بن علی علیه السلام همه ما می دانیم که چه زیارت نامه مفصل و لطیف و موثری از براعه حضرت بهاءالله جل ثنائه نازل شده و احباء در روز شهادت آن معصوم کربلا در کمال خلوص و صفا آن زیارت نامه را تلاوت می نمایند.

در کتاب ایقان در حق حضرت سیدالشهداء علیه السلام و اصحاب آن مظلوم می فرمایند: "جندي از حسین بن علی اعلی در ارض نبوده که اقرب الی الله باشد و آن حضرت بر روی ارض مثلی و شبیه نداشت".

بنا بر آنچه ذکر شد طلوع دو نیر اعظم حضرت باب و جمال قدم در عالم با بشارات و اشارات کتب و صحف مقدسه سلف مخصوصا قرآن مجید منطبق است و مردم بعد از ایمان به دیانت بهایی ایمان و عقیده شان به اسلام راسختر و محکمتر و تشبیث و تفسیکشان به مقدسات اسلامی ظاهرا و باطنها شدیدتر و قوی تر می گردد و اعتقاد آنها به تعالیم اجتماعی امر بهائی از قبیل وحدت عالم انسانی، صلح عمومی، تحری حقیقت و ترك تقالید ترك انواع تعصبات، تطابق علم و دین، تعلیم و تربیت عمومی و غیره به حسب مقتضیات زمان و به مصاداق وعود اهیه بوده و نفی اعتقاد عمیق آنها را به مبانی محکمه مقدسه اسلام نمی کند و از طرف تغییر احکام فردی و اجتماعی نیز که از فروع دین محسوب می گردد بر پایه تغییر احتیاجات و مصالح زمان و مکان به ید قدرت الهی صورت گرفته و مبطل اصول دین که اعتقاد به خدا و حقائیق و مظہریت انبیاء الهی است، نمی باشد.

چه نیکو است که همه مردم دست از تعصبات و اختلافات قابل اغماض ظاهره شسته و رفتارشان نسبت به یکدیگر مصادق این بیان مبارک گردد که می فرمایند:

”... شما مشارق محبت و مطالع عنایت الهی بوده و هستید لسان را به سب و لعن احدي میالائید و چشم را از آنچه لايق نیست حفظ نمایید. آنچه را دارا هستید بنمائید اگر مقبول افتاد مقصود حاصل و الا تعرض باطل سبب حزن مشوید تا چه رسد به فساد و نزاع... همه اوراق يك شجريد و قطره هاي يك بحر.“ (۵)

قرآن کریم

- ۱- حضرت بهاءالله می فرمایند: "شکی نبوده که قرآن من عند الله نازل شده و شکی هم نیست که کلمات الهیه مقدس بوده از آنچه توهم نبوده اند." (۱)
- ۲- حضرت اعلی می فرمایند: "خداوند عز و جل از حکمت بالغه خود در ظهرور محمد رسول الله حجت را قرآن قرار داده و این موهبت بوده که در حق هیچ امتی قبل از امت رسول الله نشده که آیه ای از کتاب حجت شد بر کل ما علی الارض." (۲)
- ۳- حضرت ولی امرالله می فرمایند: "و نیز باید سعی نمایند که از منابع موثق و محل اعتماد که عاری از اغراض خصوصیه و آراء و مآرب شخصیه تدوین شده باشد، عرفان کامل و دقیق نسبت به اساس و تاریخ دیانت اسلام و مصدر و مطلع این امر ابدع اعظم حاصل نمایند و با روحی فارغ از اقطار و توهمات قبلیه، قرآن کریم

را که گذشته از آثار مقدسه حضرت باب و حضرت بهاءالله یگانه کتاب آسمانی و مصحف ربانی و مخزن کلمات الہی است که از هر گونه تصرف و تبدیل مصون و محفوظ مانده و مورد ثقه و اعتماد کامل می باشد با رعایت احترام و تکریم مورد فحص و تحقیق قرار دهند." (۳)

حضرت محمد (ص)

۱- حضرت بهاءالله می فرمایند: " والصلاه و السلام على مطلع الاسماء الحسنى و الصفات العليا الذى في كل حرف من اسمه كنرت الاسماء و به زين الوجود من الغيب و الشهود و سمي بمحمد في ملکوت الاسماء و ياحمد في جبروت البقاء و على الله و صحبه في هذا اليوم الى يوم فيه ينطق لسان العظمه الملك الله الواحد القهار." (۴)

۲- "حضرت خاتم الانبياء روح ما سواه فداء از مشرق امر الہی ظاهر و با عنایت کبری و فضل بی متنه ناس را به کلمه مبارکه توحید دعوت نمودند و مقصود آنکه نفوس غافله را آگاه فرمایند و از ظلمات شرک نجات بخشند..." (۵)

۳- " در خاتم انبياء روح ما سواه فدا تفكير نمایید چون آن نیر حقيقى به اراده الہی از افق حجاز اشراق نمود احزاب اعراض نمودند..." (۶)

۴- "... والصلاه و السلام على مطلع اسمائه و مشرق صفاته و متبع علمه و مصدر امره و مظهر اوامره و احكامه الذى به ثبت حکم التوحيد في العالم و سر التفرید بين الامم به فتح الله باب الرجالن في

- الارض و اسماء و به ظهر النور و برز سر الطور لو لاه ظهرت اسرار
القدم و ما ارتفع شان الامم الذى سى بمحمد في ملکوت الاسماء...” (٧)
- ٥- ”الحمد لله الذى ارسل الحبيب برایات الايات و حبل من عنده
مبشرا لبیشر الكل بفضله و رحمته الذى سبقت الارض و السماء هو
الذى بظهوره تزینت الارض و بصعوده و عروجه تشرفت الافلاك. به
جرت انهار المعانى و البيان في الامكان و ظهرت اسرار الرحمن بين
الاديان...” (٨)
- ٦- ”والصلوة والسلام على سيد العالم و عليه الوجود الامم الذى به
نزل الله الفرقان...” (٩)
- ٧- حضرت عبدالبهاء مى فرمایند: ”و التحیه و الثناء على الكلمة
الجامعه و الحقيقة الساطعه دیباچ كتاب الوجود و فصل الخطاب في
اللوح المحفوظ و الرق المنثور. نبی الرحمه. کاشف النعم و ما هى ظلام
الضلال. فاشرقت الارض بنور ربها خاتم النبیین المخاطب به (و ما
ارسلناك الا رحمه للعالمین) عليه التحیه و الثناء الى ابد الابدین.” (١٠)
- ٨- ”و اصلی و اسلم على الحقيقة النورانيه و الكلمة الرحانیه و
الکوکب الساطع و النیر الامم سید الوجود قدره الغیب و الشهود سید
الکونین و نور المشرقین...” (١١)
- ٩- ”چون نور محمدی طالع شد، ظلمت جهات از بادیه عرب زائر
گشت. آن اقوام متوجه در اندک زمانی به منتهی درجه مدنیت
رسیدند؛ چنانچه از مدنیت ایشان در اسپانیا و بغداد اهالی اروپا
استفاده می کردند، حال چه برهانی اعظم از این است... ” (١٢)

۱۰- حضرت ولی امرالله می فرمایند: "شواهد مختلفه و قابل توجه که در تاریخ نبیل درباره روش و سلوک مبشر دیانت ما نسبت به موسس و ائمه اسلام و کتاب قرآن مذکور است و تکریات جلیله ای که حضرت بهاءالله در کتاب ایقان راجع به حضرت محمد و اوصیای حقه او مخصوصا امام حسین فرید و وحید فرموده و برآهینه که حضرت عبدالبهاء در کلیساها و کنیسه ها به کمال استحکام و بدون بیم و هراس علی رئوس الاشهاد برای اثبات حقانیت دیانت پیغمبر اسلام اقامه فرموده و بالآخره شهادت کتبی ملکه رومانیا که در کلیسای انجیلی تولد یافته و با وجود بستگی نزدیک دولتش به قرائت خطابات عمومی حضرت عبدالبهاء بر آن شده که اعتراف خود را به رسالت حضرت محمد اعلام نماید. قام اینها بدون هیچگونه شک و تردید نظر حقیقی آئین بهائی را نسبت به دیانت اسلام معلوم و مشهود می سازد..." (۱۳)

ائمه اطهار

۱- حضرت عبدالبهاء می فرمایند: "ائمه اطهار مطالع الہام بودند و مظاہر فیض حضرت رحمن هذا کلام ائمه اطهار الہام رحمن دانیم." (۱۴)

۲- "در آیه مبارکه "اطیعواالله و اطیعو الرسول و اولی الامر منکم." مقصود از این اولی الامر در مقام اول و رتبه اولی ائمه صلوات الله

عليهم بوده و هستند و ایشان اند مظاهر قدرت و مصادر امر و مخازن علم و مطالع حکم الٰی...” (۱۵)

حضرت علی ع

۳- ”سلطان عرصه علم و حکمت و پادشاه کشور ولایت حضرت علی بن ابیطالب عليه التحیه و الثناء می فرمایند: ”کمال التوحید نفی الصفات عنہ.“ (۱۶)

۴- ”بدر منیر افلاک علم و معرفت و نقطه مرکز دائمہ ولایت، اسدالله الغالب علی بن ابیطالب عليه التحیه و الثناء می فرماید...“ (۱۷)

۵- ”پادشاه عرصه ولایت و عنقاء مشرق علم و حکمت، حضرت علی بن ابیطالب کرم اللہ وجہہ.“ (۱۸)

۶- ”بلبل بستان تمجید و عنديليب گلستان تحرید، اسدالله الغالب علی بن ابیطالب کرم اللہ وجہہ به اکمل بیان واضح تبیان بیان نموده اند.“ (۱۹)

امام حسین

۷- زیارتname سیدالشہداء خوانده شود

۸- حضرت بهاءالله می فرمایند: ”هذا ما نطق لسان العظمه قوله جل جلاله: ”بسم المظلوم، يا حسین، در بلایای حسین تفکر نما. در ظاهر بلا می نمود و شدید و عظیم بود ولکن بحر رحمت از او مواج و نور مبین از او مشرق و شمس فضل از او بازغ. شریعت غرای رسول الله را شهادت آن حضرت معین و ناصر شد. عمل آن حضرت به کینونت آفتاب آسمان فرقان بوده و حدیقه معانی را او ساقی و آبیار...“ (۲۰)

۹- "ملاحظه نمائید در صحرای طف چه اهانت به حضرت سیدالشهداء روحی له الفدا و اهل عبا وارد. آن موارد، مصادر الطاف خفیه بود و آن جام بلا، کاس عطا آن زهر شهد بود و آن ذلت، عزت ملأء اعلى. تالان و تاراج سبب معراج گردید و قتل و اسارت، حیات ابدیت و آزادگی در جهان رحمانیت شد." (۲۱)

ماخذ و یادداشتها:

دیانت حقیقت است و حقیقت تعدد نمی پذیرد

۱- کتاب پیام ملکوت، ص ۱۹۶

۲- لوح مورخ جولای ۱۹۱۳ مندرج در کتاب پیام ملکوت، ص ۱۶۶

۳- همان، ص ۱۶۶

۴- گر چه جهان را فرجامی نیست.

۵- از خطابات عبدالبهاء مندرج در کتاب پیام ملکوت، ص ۱۸۹

۶- همان، ص ۱۸۹

۷- سوره نمل، آیه ۴۴

۸- سوره آل عمران، آیه ۹۵

۹- سوره نساء، آیه ۱۲۵

۱۰- سوره حج، آیه ۷۸

۱۱- سوره بقره، آیه ۱۳۰ و ۱۳۱

۱۲- همان، آیه ۱۳۲

۱۳- همان، آیه ۱۳۳

۱۴- سوره آل عمران، آیه ۵۲

۱۵- همان، آیه ۱۹

- ۱۶- همان، آیه ۸۵
- ۱۷- ن ک به کتاب ایقان ص ۱۲۶- ۱۲۸
- ۱۸- منطق الطیر، ص ۲۴ چاپ ۱۳۵۳ هشتم به تصحیح دکتر محمد جواد مشکور
- ۱۹- سوره آل عمران، آیه ۸۴
- ۲۰- مفاوضات، ص ۳۸- ۳۶ منطبعه لیدن از بلاد هند در سنه ۱۹۰۸ میلادی
- ۲۱- کتاب پیام ملکوت، ص ۱۸۵
- ۲۲- مجله اخبار امری، ص ۲۵۰ شماره ۱۲ سال ۵۷ - مضمون بیان مبارک: درود بر کسی باد که مطلع اسماء حسنه و صفات علیاست، غیب و شهود را به وجود مسعود او زینت داده و نام نامی او را محمد و احمد نهاده اند.
- ۲۳- مضمون بیان مبارک: خدایا به آنچه انبیاء و اصفیای تو از جمیع کتب و صحف آورده اند، شهادت دارم و ترا به حق اسرار کتاب خود سوگند می دهم که مرا از شفاعت سید رسول و هادی سبل برخوردار فرمائی.
- ۲۴- مجله اخبار امری، ص ۲۵۰ شماره ۱۲ سال ۵۷ - مضمون بیان مبارک: خدایا از تو می خواهم که بندهای خود را به حق انبیاء و اصفیاو اولیای خود و به حق نوری که از افق حجاز بر جهان تابید و یشرب و بطعماء و سراسر دنیا را روشن داشت، موفق داری تا به ذکر و ثنای تو پردازنده و بدانچه در کتاب خود فرمودی، عامل باشند.
- ۲۵- ن ک به کتاب ظهور عدل الہی، صص ۱۰۴- ۱۰۵
- ۲۶- به عنوان نمونه رجوع شود به کتاب مفاوضات، صص ۱۴- ۱۹

- ۲۷- برای مطالعه این قبیل خطابات، ن ک به کتاب خطابات حضرت عبدالبهاء ج ۱ ص ۷۹-۸۷ و یا کتاب خطابات مبارکه حضرت عبدالبهاء صص ۱-۴۸، ۲-۱۰۲-۱۰۱، ۱۵۸-۱۵۷ و ۱۷۳
- ۲۸- ن ک به زیارت نامه سید الشهداء در کتاب مجموعه الواح مبارکه صص ۲۰۲-۲۱۱
- ۲۹- سوره یونس، آیه ۶۴

عقیده ما درباره اسلام و قرآن مجید

- ۱- جزوه اسلام . دیانت بهائی، ص ۱۵
- ۲- همان ، ص ۱۴ - مضمون بیان مبارک: و صلوه و سلام باد بر مطلع نامهای نیکو و صفات بلند کسی که در هر حرف از اسم او نامها موجود و به او تمام وجود از غیب و شهود زینت داده شده در ملکوت اسم ها به محمد و در جبروت بناء به احمد موسوم گردیده و صلوه و سلام باد بر خاندان او و پاران او از امروز تا روزی که در آن لسان عظمت ناطق شود به اینکه ملک برای خداوند واحد قهار است.
- ۳- همان، ص ۸
- ۴- همان، ص ۱۰
- ۵- لوح بشارات

نصوص مبارکه راجع به مقام دیانت اسلام و مقدسات آن

- ۱- مجموعه اسلام و دیانت بهائی تالیف جناب فروتن ص ۴
- ۲- جزوه مختارات من النصوص
- ۳- جزوه تحقیق و تبع
- ۴- مجموعه الواح مبارکه ص ۳ - مضمون بیان مبارک: و صلوه و سلام باد بر مطلع نامهای نیکو و صفات بلند کسی که در هر حرف از اسم

او نامها موجود و به او تمام وجود از غیب و شهود زینت داده شده در ملکوت اسم‌ها به محمد و در جبروت بقاء به احمد موسوم گردیده و صلوه و سلام باد بر خاندان او و یاران او از امروز تا روزی که در آن لسان عظمت ناطق شود به اینکه ملک برای خداوند واحد قهار است.

- ۵- جمیوعه الواح مبارکه ص ۲۷۰
- ۶- جمیوعه الواح مبارکه ص ۲۷۷
- ۷- از آثار نشر نشده محفوظ در مرکز مقدس جهان - جزوه معارف اسلامی ص ۴۱ - مضمون بیان مبارک: و درود و سلام بر مطلع اسماء خداوند و شرق صفاتش و منبع علمش و مصدر امرش و مظہر اوامر و احکامش باد که به واسطه او حکم توحید و سرتفرید در عالم و بین مردمان ثابت گشت. به واسطه او خداوند درب رجا را بر روی اهل زمین و آسمان گشود و به واسطه او نور ظاهر شد و سر کوه طور داستان حضرت موسی بارز گشت. اگر او نبود اسرار جاودانگی در عالم ظاهر نمی‌شد و شان و مقام امم بلند نمی‌گشت. او که در ملکوت اسماء به محمد نامیده گشته است.
- ۸- از آثار نشر نشده... جزوه معارف اسلامی ص ۴۲ - مضمون بیان مبارک: حمد خداوندی را با پرچم‌های آیات فرستاد و او را از نزد خود مبشری قرار داد که کل را به فضل و رحمت الهی که بر زمین و آسمان پیشی گرفته است بشارت دهد. او حضرت محمد که با ظهورش زمین زینت یافت و با صعود و عروجش آسمان‌ها مشرف شدند. به واسطه او نهرهای معانی و بیان در عالم امکان جریان یافت و اسرار رحمن بین ادیان ظاهر شد.

- ۹- از آثار نشر نشده... جزوی معارف اسلامی ص ۴۳ - مضمون بیان مبارک: درود و سلام بر آقای عالم و علت وجود مردمان باد که به واسطه او خداوند قرآن را نازل کرد.
- ۱۰- مکاتیب مبارکه چاپ ۱۹۸۲ ص ۱۱۲ - مضمون بیان مبارک: و سلام و ستایش بر کلمه جامعه و حقیقت تابنده باد. بر مقدمه کتاب وجود و فصل الخطاب در لوح محفوظ. او (حضرت محمد) که پیامبر رحمت است بر طرف کننده غم است محو کننده تاریکی گمراهی است و زمین به نور پروردگارش روشن گشت "خاتم الانبیاء" که به بیان " و ما ترا جز برای رحمت عالیان نفرستادم " مخاطب گشت. بر او باد سلام و ستایش تا ابد الابدین.
- ۱۱- مکاتیب مبارکه ج ۲ ص ۳۱۵ - مضمون بیان مبارک: و درود و سلام می فرستم بر حقیقت نورانیت و کلمه رحمانیت و ستاره درخششند و نیر نورانی او (حضرت محمد) که آقای وجود است و غیب و شهود است آقای دو عالم و نور دو مشرق است.
- ۱۲- خطابه مبارک در معبد بزرگ یهودیان در سانفرانسیسکو ۱۲ اکتبر ۱۸۱۲
- ۱۳- توقيع قد ظهر یوم المیعاد
- ۱۴- مجموعه اسلام و دینت بهائی تالیف جناب فروتن ص ۱۹
- ۱۵- مائدۀ آسمانی ج ۹ ص ۴۷
- ۱۶- مجموعه اسلام و دینت بهائی ص ۲۰
- ۱۷- همان، ص ۲۰
- ۱۸- همان، صص ۲۰-۲۱
- ۱۹- همان، ص ۲۱
- ۲۰- آثار قلم اعلیٰ ج ۷ ص ۳۱
- ۲۱- منتخباتی از الواح و آثار مبارکه مخصوص جلسات تذکر ص ۱۷۹